

ДУК "Мазырская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма"

Сектар краязнаўства

аддзела абслугоўвання і інфармацыі ЦБ ім. А.С.Пушкіна

Старонкі гісторыі

Мазыршчыны

Календар памятных дат
і падзей на **2019** год

Каляндар памятных дат

і падзей на 2019 год

Агульныя даты

- 845 гадоў** з часу захаплення Мазыра літоўскім князем Скірмундам.
- 510 гадоў** з часу першага ўпамінання пра **Мазырскі замак** (1509)
- 410 гадоў** з часу зацвярджэння **герба Мазыра** (1609)
- 370 гадоў** з часу заснавання антыфеадальнага паўстання гараджан Мазыра і сялян навакольных вёсак. Гераічная абарона горада (1649)
- 370 гадоў** з часу першага упамінання ў пісьмовых крыніцах вёскі **Слабада** (Слабада Скрыгалаўская) Мазырскага раёна (1649)
- 225 гадоў** з часу высылкі ў Салавецкі манастыр урадженца Мазыршчыны **Яэпа Еленскага** (1756 - 1813), асветніка, бунтара супраць прыгоннага права, педагога і мысліцеля (1794).
- 160 гадоў** з часу адкрыцця **Мазырской мужчынскай гімназіі**, першай на Палессі сярэдняй навучальнай установы (1859)
- 125 гадоў** з часу стварэння (1894 -1896) **вольнага пажарнага таварыства** ў Мазыры.
- 115 гадоў** з часу дзеяння ў Балажэвічах **шпулетакарнага завода**, на якім рабілі больш за 120 рабочых (1904-1913). Прадукцыя завода на міжнароднай выставе ў 1905 годзе ў Бруселі адзначана Вялікім залатым медалём, у 1912 годзе ў Бесарабіі - Малым залатым медалём.
- 115 гадоў** з дня нараджэння **Іваненкі Арсенія Сяргеевіча** (1904 -14.01.1944), удзельніка вызвалення Мазыра ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны. Пахаваны ў в. Агароднікі Калінкавіцкага раёна ў брацкай магіле. Яго імем названа вуліца ў Мазыры.
- 115 гадоў** з дня нараджэння **Баброва Івана Савіча** (1904, в. Бабраняты Мазырскага раёна - жнівень, 1941), аднаго з арганізатараў калгаснага будаўніцтва на Гомельшчыне. Яго імем названа вуліца ў в. Юшкі Калінкавіцкага раёна.

95 гадоў з дня нараджэння **Леасевіча Рамана Іосіфавіча** (1924, в. Дразды Мазырскага раёна - 12.07.1944), удзельніка вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у час Вялікай Айчыннай вайны. Ваяваў у разведдэсанце Дняпроўскай ваеннай флатыліі. Загінуў каля в. Кудрычы Пінскага раёна. Пахаваны ў брацкай магіле ў в. Астравічы Пінскага раёна, дзе яго імем названа вуліца.

90 гадоў з пачатку будаўніцтва (1929-1932) **Мазырскага клуба-тэатра**, помніка архітэктуры канструктывізму. З 1996г. – будынак **Мазырскага драматычнага тэатра**. Пашкоджаны ў выніку пажара ў 2013г.

75 гадоў з часу заснавання (1944) **Мазырскай швейнай фабрыкі “Надэкс”**. Заснавана як фабрыка па вытворчасці адзення і абутку па індыўідуальных заказах. З 1954г. - швейная фабрыка, з 1993г. - арэнднае прадпрыемства, з 1994г. - прамыслова-гандлёвая фірма, з 2000г. - ААТ “Надэкс”.

60 гадоў з часу заснавання і выпуску першай прадукцыі (1959) **Мазырскага кабельнага завода “Беларускабель”**. Заснаваны як завод “Мазыркабель”. У 1976г. у якасці галоўнага прадпрыемства ўвайшоў у вытворчае аб’яднанне “Беларускабель”. У 1990г. перайменаваны ў Мазырскі кабельны завод “Беларускабель”. У 1997г. рэарганізаваны ў адкрытае акцыянернае таварыства. Вырабляе кабельную прадукцыю для ўсіх галін прамысловасці і сфер спажывання.

50 гадоў з часу адкрыцця (1969) **УА “Мазырскі дзяржаўны музычны каледж”** як музычнага вучылішча.

45 гадоў з пачатку будаўніцтва (1974-1982) прадпрыемства па вытворчасці солі **“Мазыр соль”**. Заснаваны як солевыварачны камбінат. З 1997г. - ААТ “Мазыр соль” у складзе “Белдзяржхарчпрам”. 21 снежня 1982г. выраблена першая прадукцыя. Штогод выпускае 360 тысяч тон солі.

45 гадоў з пачатку будаўніцтва **трамвайнай лініі ў Мазыры** (1974)

35 гадоў з часу пабудавання **стаматалагічнай паліклінікі** (1984)

35 гадоў з часу адкрыцця **кінатэатра “Мір”** (1984)

30 гадоў з часу заснавання (1989) Мазырскага народнага ансамбля народнай музыкі **“Радуніца”** раённага Дома культуры. У 1992г. прысвоена званне “народны аматарскі калектыў”. Лаўрэат міжнародных фестываляў народнай песні “Дружба-93” (г. Бранск) і фальклорных (г. Клімаў, Расія, 1995; Трубчэўск, Расія, 1998; г. Ланген, Германія, 2000), рэспубліканскіх фестываляў “Звіняць цымбалы і гармонік” (г. Паставы, 1994, 1999), Усебеларускага фестывалю народнага гумару “Аўцюкі” (в. Аўцюкі, Калінкавіцкага раёна, 1995, 1997, 2000) і іншых.

Студзень

- 115** гадоў з часу правядзення (студзень 1904) **першай палітычнай стачкі** мазырскіх рабочых.
- 65** гадоў з часу скасавання **Палескай вобласці**. Мазыр і раён увайшлі ў склад Гомельскай вобласці (1954).
- 8** – 75 гадоў з часу правядзення (8.01.1944 - 8.02.1944) **Калінкавіцка-Мазырская наступальнай аперацыі** Беларускага фронту па вызваленню Мазыра, Калінкавічаў, Ельска, Даманавічаў. 21 злучэнню былі прысвоены ганаровыя званні “Калінкавіцкія” і 18 - “Мазырскія”.
- 14** – 75 гадоў з часу (14.01.1944) вызвалення **Мазыра і Мазырскага раёна** ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны ў выніку Калінкавіцка-Мазырская аперацыі. У гонар гэтых падзей у Маскве адбыўся салют. Ганаровае званне “Мазырскіх” прысвоена 18 злучэнням і часцям 61-й арміі і 16-й паветранай арміі Беларускага фронту.
- 17** – 55 гадоў з дня нараджэння **Федарэнкі Андрэя Міхайлавіча** (н. 17.01.1964, в. Бярозаўка Мазырскага раёна), беларускага пісьменніка. Лаўрэат Літаратурнай прэміі імя І. Мележа (1995) за кнігу прозы “Смута” (1994)

Люты

- 75** – гадоў з часу заснавання (люты, 1944) **Мазырскага настаўніцкага інстытута** на базе пераведзенага ў Мазыр Рагачоўскага настаўніцкага інстытута. З 1952г. - педагогічны інстытут, з 2002г. - універсітэт, у 2006г. прысвоена імя І. П. Шамякіна. У складзе 6 факультэтаў.
- 2** – 75 гадоў з дня нараджэння **Капыловіча Івана Іванавіча** (н. 2.02.1944, в. Забалацце Мазырскага раёна), беларускага пісьменніка. Член Саюза пісьменнікаў Беларусі (1981).

Красавік

- 100** – гадоў з дня нараджэння **Захарава Канстанціна Фёдаравіча** (красавік, 1919 - 13.01.1944), лётчыка, Героя Савецкага Саюза (1944). Здзейсніў 190 баявых вылетаў, правёў 41 паветраны бой. Паўтарыў подзвіг М. Гастэлы. Загінуў пры вызваленні Мазыра, дзе і пахаваны. На будынку Мазырскага нафтаперапрацоўчага завода ў яго гонар устаноўлена мемарыяльная дошка.
- 19** – 50 гадоў з дня нараджэння **Клеўжыц Алы Аляксееўны** (н.19.04.1969, г. Мазыр), беларускага мастака. Працуе ў станковым жывапісе.

Май

- 8** – 100 гадоў з дня нараджэння **Пушкара Мікалая Мікітавіча** (8.05.1919 - 29.12.1993), беларускага мастака-кераміста. Заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі (1990). Жыў і працаваў у Мазыры. Работы мастака адзначаны шматлікімі прызамі і прэміямі на міжнародных і айчынных выставах. Стваральнік музея народнай творчасці ў Мазыры. У яго гонар створаны музей-майстэрня М. М. Пушкара, які ўваходзіць у склад Мазырскага аб'яднанага музея.
- 12** – 40 гадоў з дня нараджэння **Анішчанкі Аляксандра Уладзіміравіча** (н. 12.05.1979, г.Мазыр), беларускага спартсмена (цяжкая атлетыка). Майстар спорту міжнароднага класа. Заслужаны майстар спорту Рэспублікі Беларусь (2001). Удзельнік XXVIII Алімпійскіх гульняў (6-е месца, 2004, Афіны). Сярэбраны прызёр чэмпіяната свету (2001). Чэмпіён Еўропы (2004)
- 15** – 100 гадоў з дня нараджэння **Мураўёва Міхаіла Васільевіча** (15.05.1919, в. Нараўчызна Мазырскага раёна - 19.05.1981), Героя Савецкага Саюза (1944). Узнагароджаны ордэнамі Леніна, Чырвонага Сцяга, Александра Неўскага, Айчыннай вайны 2-й ступені, двума ордэнамі Чырвонай Зоркі. Яго імем названа вуліца ў в. Козенкі Мазырскага раёна.

Чэрвень

- 21** – 155 гадоў з дня нараджэння **Сержпутоўскага Аляксандра Казіміравіча** (21.06.1864 - 5.03.1940), беларускага этнографа і фалькларыста. Правадзейны член Інбелкульта (1925). Доўгі час працаваў настаўнікам народнага вучылішча ў Мазыры. У час працы настаўнікам і ў экспедыцыях па даручэнні Рускага музея даследаваў і сабраў багаты этнаграфічны і фальклорны матэрыял Мазырскага Палесся.
- 28** – 70 гадоў з часу адкрыцця гарадской бібліятэкі мікрараёна «**Чыгуначны**» (1949)

Ліпень

- 2** – 110 гадоў з дня нараджэння **Бумажкова Ціхана Піменавіча** (2.07.1909 - 23.09.1941), аднаго з арганізатараў і кіраўнікоў партызанскага руху на Палессі. Яго імем названы вуліцы ў Мінску, Бабруйску, Мазыры, Петрыкаве, Акцябрскім, у в. Парэчча Акцябрскага раёна.

- 17** – 95 гадоў з часу заснавання **Мазырскага раёна** з цэнтрам у Мазыры.
- 18** – 70 гадоў з дня нараджэння **Піліпенкі Уладзіміра Аляксандравіча** (н.18.07.1949, г. Мазыр), беларускага вучонага ў галіне фізікі цвёрдага цела і мікраэлектронікі. Член-карэспандэнт НАН Беларусі (2000). Доктар тэхнічных навук (1991). Прафесар (1995). Міжнародным Біяграфічным Цэнтрам (Кембрыдж, Англія) узнагароджаны алмазам Да Вінчы і ўключаны ў інфармацыйны даведнік «2000 Выдаюцца Інтэлектуалов XXI Века» (2010). Больш за 290 навуковых прац, у т.л. 7 манаграфій, 38 вынаходніцтваў, 2 патэнты РБ. Узнагароджаны нагрудным знакам «Вынаходнік СССР».

Жнівень

- 10** – 70 гадоў з дня нараджэння **Дзеравянкі Леаніда Андрэвіча** (н. 10.08.1949, г. Мазыр), беларускага спартсмена і трэнера (вяславанне на байдарках і каное). Заслужаны майстар спорту СССР (1975). Заслужаны трэнер Беларусі (1980). Заслужаны трэнер СССР (1984). З 2001г. трэнер-кансультант. Чэмпіён свету (1974, Мехіка, байдарка-чацвёрка на дыст. 10000м.). Бронзавы прызёр чэмпіяната свету (1971, Белград, байдарка-адзіночка ў эстафеце 4x500м). Бронзавы прызёр чэмпіянатаў свету і Еўропы (1975, Белград, байдарка-чацвёрка на дыстанцыі. 10000м).

Верасень

- 2** – 110 гадоў з часу нараджэння **Лазарэўскага Андрэя Іванавіча** (2.09.1909 в. Навікі Мазырскага раёна - 2002), артыста драматычнага тэатра імя І.Мележа.
- 8** – 40 гадоў з часу адкрыцця **гарадской дзіцячай бібліятэкі мікрараёна «Маладзёжны»** (1979).
- 17** – 60 гадоў з дня нараджэння **Дубаўца Сяргея Іванавіча** (н. 17.09.1959, г. Мазыр), беларускага пісьменніка, крытыка, журналіста.
- 20** – 60 гадоў з дня нараджэння **Няхайчыка Міхаіла Пятровіча** (н. 20.09.1959, г. Мазыр), беларускага мастака. Член Саюза мастакоў Беларусі. Працуе ў Гомелі і Маскве.

Кастрычнік

- 125** гадоў з дня нараджэння **Сігэрмана Лазара Якаўлевіча** (кастрычнік, 1894, г.Мазыр - кастрычнік 1941), беларускага вучонага ў галіне медыцыны. Доктар медыцынскіх навук (1933). Заслужаны дзеяч навукі Беларусі (1939).
- 15** – 70 гадоў з дня нараджэння **Дубровы Віктара Кузьміча** (15.10.1949, в. Бярозаўка Мазырскага раёна - 26.04.1994), беларускага мастака. Член Саюза мастакоў Беларусі (1988). Удзельнічаў у рэспубліканскіх, усесаюзных, міжнародных (Германія, Францыя) выстаўках. Жыў і працаваў у Мазыры.

25 – 100 гадоў з дня нараджэння **Катлаўца Міхаіла Паўлавіча** (25.10.1914, в. Лешня Мазырскага раёна - 6.10.1944), Героя Савецкага Саюза (1945). Загінуў у баі. Пахаваны ў брацкай магіле ў г.Ціраспаль (Малдова). Яго імем названы вуліцы ў Ціраспалі, Кішынёве, Мазыры і в. Лешня, на будынку школы, дзе ён вучыўся, устаноўлена мемарыяльная дошка. Узнагароджаны ордэнам Леніна, двума ордэнамі Чырвонага Сцяга, ордэнам Айчыннай вайны 1-й ступені, Аляксандра Неўскага, медалямі.

Лістапад

7 – 70 гадоў з часу адкрыцця (1949) **Мазырскага аб'яднанага краязнаўчага музея**. Заснаваны 18.06.1948г. У склад музея ўваходзяць: выставачная зала, музей-майстэрня М. Пушкарка, музей народнай культуры “Палеская веда”, гістарычны цэнтр “Мазырскі замак”.

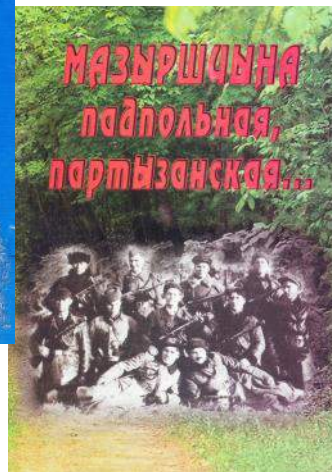
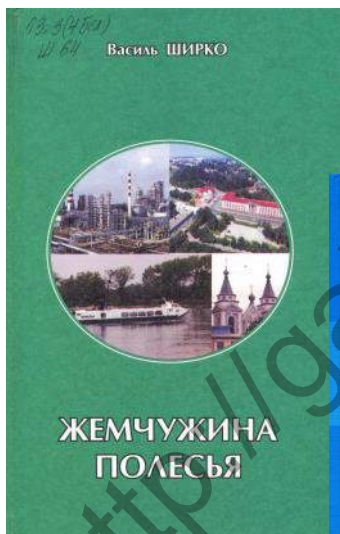
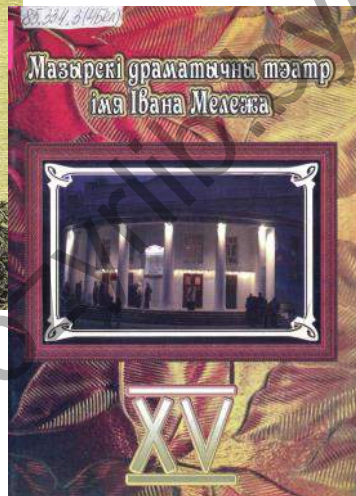
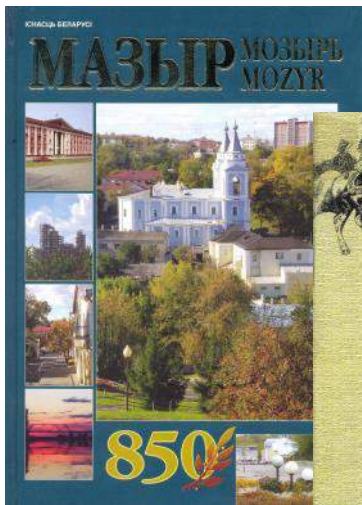
22 – 95 гадоў з дня нараджэння **Гваздзёва Міхаіла Пятровіча** (22.11.1924, в. Слаўнь Мазырскага раёна - 10.07.1968), беларускага фалькларыста, педагога. Даследаваў і запісваў беларускія фальклорныя творы, што ўвайшлі ў тамы серыі “Беларуская народная творчасць”.

22 – 110 гадоў з дня нараджэння **Жыльскага Аляксандра Лукіча** (22.11.1909, в. Мялешкавічы Мазырскага раёна - ?), аднаго з арганізатараў і кіраўнікоў партызанскага руху ў Палескай вобласці, камісара 37-й Ельскай партызанскай брыгады.

Снежань

19 – 100 гадоў з дня нараджэння **Пятрэнке Мікалая Макаравіча** (19.12.1919, в. Барбароў Мазырскага раёна - 3.01.1997), беларускага дзеяча самадзейнага мастацтва, кампазітара, педагога. Заслужаны настаўнік Беларусі (1996).

Складальнік і камп'ютарны набор: **Цюленева Н.В.**